

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI, CLUJ-NAPOCA

**FACULTATEA DE ISTORIE ȘI FILOSOFIE
ȘCOALA DOCTORALĂ „ISTORIE. CIVILIZAȚIE. CULTURĂ”**

**SUB POVARA ARMISTIȚIULUI
Județul Satu Mare în primii ani postbelici**

REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT

Conducător științific:
Prof. univ. dr. *Toader NICOARĂ*

Candidat:
Ciprian PUSTA

Cluj-Napoca
2024

CUPRINS

INTRODUCERE.....	7
1. CONVENȚIA DE ARMISTIȚIU DIN 12 SEPTEMBRIE 1944.....	18
1.1. Contextul istoric al Convenției de Armistițiu: participarea României la războiul contra Uniunii Sovietice (22 iunie 1941 – 23 august 1944).....	18
1.2. Semnarea Convenției de Armistițiu (12/13 septembrie 1944).....	20
1.3. Conținutul Convenției de Armistițiu.....	22
1.4. Convenția între Guvernul Uniunii Republicilor Socialiste Sovietice și Guvernul Român din 16 ianuarie 1945 cu privire la executarea Articolului 11 din Convenția de Armistițiu din 12 septembrie 1944.....	27
1.5. Organe centrale și locale înființate pentru aplicarea Convenției de Armistițiu din 12 septembrie 1944.....	30
1.5.1. Organe centrale.....	30
1.5.1.1. Comisia Română pentru Aplicarea Armistițului (C.R.P.A.A.).....	30
1.5.1.2. Comisariatul General al Executării Armistițului (C.G.A.E.A.).....	33
1.5.2. Organe locale.....	36
1.6. Munca politică pentru executarea Convenției de Armistițiu.....	45
2. EXECUTAREA PREVEDERILOR ARTICOLELOR 2, 3, 4, 5, 7 și 8 DIN CONVENȚIA DE ARMISTIȚIU ÎN JUDEȚUL Satu Mare.....	47
2.1. Aspecte privind executarea prevederilor Art. 2 din Convenția de Armistițiu.....	47
2.2. Aspecte privind executarea prevederilor Art. 3 din Convenția de Armistițiu.....	52
2.3. Aspecte privind executarea prevederilor Art. 4 din Convenția de Armistițiu.....	52
2.4. Aspecte privind executarea prevederilor Art. 5 din Convenția de Armistițiu.....	53
2.4.1. Legi, ordine, instrucțiuni referitoare la organizarea acțiunii de repatriere a cetățenilor sovietici.....	54
2.4.2. Cetățeni sovietici identificați în județul Satu Mare.....	71
2.4.3. Acțiunile de repatriere.....	77
2.4.3.1. Repatrieri ale cetățenilor sovietici din județul Satu Mare.....	77
2.4.3.2. Repatrieri prin județul Satu Mare.....	81
2.4.4. Cheltuielile făcute de statul român, prin Prefectura Satu Mare, cu repatrierea cetățenilor sovietici.....	85
2.4.5. Scurte considerații cu privire la executarea prevederilor art. 5 din Convenția de Armistițiu.....	87
2.5. Aspecte privind executarea prevederilor Art. 7 din Convenția de Armistițiu.....	88
2.6. Aspecte privind executarea prevederilor Art. 8 din Convenția de Armistițiu.....	94
2.6.1. Legi, ordine, instrucțiuni referitoare la executarea art. 8.....	95
2.6.2. Activitatea Oficiului Județean al Bunurilor Inamice.....	103

2.6.2.1. Organizarea Oficiului Județean al Bunurilor Inamice.....	103
2.6.2.2. Aspecte din activitatea Oficiului Județean al Bunurilor Inamice.....	105
2.6.3. Scurte considerații cu privire la executarea prevederilor art. 8 din Convenția de Armistițiu.....	110
3. EXECUTAREA PREVEDERILOR ARTICOLELOR 10, 11 și 12 DIN CONVENȚIA DE ARMISTIȚIU ÎN JUDEȚUL Satu Mare.....	113
3.1. Aspecte privind prestațiile în lemn făcute în contul art. 10 din Convenția de Armistițiu.....	113
3.1.1. Legi, ordine, instrucțiuni referitoare organizarea executării prestațiilor în lemn făcute în contul art. 10 din Convenția de Armistițiu.....	114
3.1.2. Prestații în lemn făcute în contul art. 10 din Convenția de Armistițiu.....	115
3.2. Aspecte privind prestațiile de floarea-soarelui și ulei în contul art. 10 din Convenția de Armistițiu.....	120
3.2.1. Legi, ordine, instrucțiuni referitoare organizarea colectărilor de floarea-soarelui și ulei în contul art. 10.....	121
3.2.2. Prestații în floarea-soarelui și ulei făcute în contul art. 10.....	124
3.2.3. Scurte considerații referitoare la colectarea uleiului și a semințelor de floarea-soarelui în contul art. 10 din Convenția de Armistițiu.....	126
3.3. Aspecte privind livrările de animale în contul art. 10, 11 și 12 din Convenția de Armistițiu.....	129
3.3.1. Legi, ordine, instrucțiuni referitoare organizarea livrărilor de animale în contul art. 10, 11 și 12 din Convenția de Armistițiu.....	130
3.3.2. Prestații în animale făcute în contul art. 10, 11 și 12.....	140
3.3.3. Scurte considerații referitoare la colectările de animale în contul art. 10, 11 și 12 din Convenția de Armistițiu.....	146
3.4. Aspecte privind colectările și livrările de unt în contul art. 10 din Convenția de Armistițiu.....	152
3.4.1. Legi, ordine, instrucțiuni referitoare organizarea colectărilor și livrărilor de unt în contul art. 10.....	152
3.4.2. Prestații în unt făcute în contul art. 10.....	166
3.4.3. Scurte considerații asupra livrărilor de unt în contul art. 10 din Convenția de Armistițiu.....	177
3.5. Aspecte privind colectările și livrările de cereale, plante furajere, legume și alte subzistențe în contul art. 10 din Convenția de Armistițiu.....	182
3.5.1. Legi, ordine, instrucțiuni referitoare organizarea colectărilor și livrărilor de cereale, plante furajere, legume și alte subzistențe în contul art. 10.....	182
3.5.2. Prestații în cereale, plante furajere, legume și alte subzistențe făcute în contul art. 10.....	189
3.5.3. Scurte considerații asupra colectărilor și livrărilor de cereale, plante furajere, legume și alte subzistențe în contul art. 10 din Convenția de Armistițiu.....	193

4.	EXECUTAREA PREVEDERILOR ARTICOLELOR 11 ȘI 12 DIN CONVENȚIA DE ARMISTIȚIU REFERITOARE LA COLECTAREA, TRANSPORTUL ȘI PREDAREA CAILOR. STUDIU DE CAZ – ACTIVITATEA COMISIEI 24 CAI ÎN JUDEȚELE SATU MARE ȘI SĂLAJ.....	199
4.1.	Convenții, legi, instrucțiuni și ordine ce reglementează colectarea, transportul și predarea cailor.....	199
4.1.1.	Convenții încheiate între România și URSS ce reglementează colectarea, transportul și predarea cailor.....	199
4.1.2.	Legi elaborate de Statul Român ce reglementează colectarea, transportul și predarea cailor.....	204
4.1.3.	Instrucțiuni ce reglementează colectarea, transportul și predarea cailor.....	208
4.1.4.	Ordine ce reglementează colectarea, transportul și predarea cailor.....	212
4.2.	Activitatea Comisiei 24 Cumpărare Cai.....	230
4.2.1.	Organizarea Comisiei 24 Cumpărare Cai.....	230
4.2.1.1.	Începuturile activității și componența Comisiei 24 Cumpărare Cai.....	230
4.2.1.2.	Cheltuieli cu personalul angajat temporar.....	231
4.2.1.3.	Cheltuieli cu membrii Comisiei 24 Cumpărare Cai	233
4.2.1.4.	Încheierea activității Comisiei 24 Cumpărare Cai.....	235
4.2.2.	Prima campanie de colectări și livrări (mai-iulie 1945).....	235
4.2.2.1.	Colectări și livrări din județul Satu Mare.....	235
4.2.2.2.	Colectări și livrări din județul Sălaj.....	263
4.2.2.3.	Sfârșitul primei campanii de colectări și livrări din județele Satu Mare și Sălaj.....	268
4.2.3.	A doua campanie de colectări și livrări (august-septembrie 1945).....	270
4.2.3.1.	Colectări făcute în județul Satu Mare la inițiativa delegatului județean al C.A.I.C. (august 1945).....	270
4.2.3.2.	Colectări și livrări făcute în județul Satu Mare de Comisia 24 Cumpărare Cai în septembrie 1945.....	276
4.2.4.	Încheierea colectărilor (octombrie-decembrie 1945).....	281
4.3.	Comportamente, atitudini manifestate de populație, în contextul campaniilor de colectare a cailor de către Comisia 24 Cumpărare Cai.....	290
4.3.1.	Reclamații ale locuitorilor cărora li s-au luat cai de către Comisia 24 Cumpărare Cai....	290
4.3.2.	Reclamații ale locuitorilor care au însoțit cai la centrele de predare.....	301
4.3.3.	Situații de sustragere de la controlul cailor de către Comisia 24 Cumpărare Cai.....	303
4.3.3.1.	Situații de sustragere din județul Satu Mare.....	303
4.3.3.2.	Situații de sustragere din județul Sălaj.....	315
4.4.	Scurte considerații cu privire la activitatea Comisiei 24 Cumpărare Cai.....	317
5.	CONSECINȚE CULTURALE ALE EXECUTĂRII PREVEDERILOR CONVENȚIEI DE ARMISTIȚIU DIN 12 SEPTEMBRIE 1944 ÎN JUDEȚUL SATU MARE. STUDIU DE	

CAZ: SOVIETIZAREA PRIN CULTURĂ - ASOCIAȚIA ROMÂNĂ PENTRU STRÂNGEREA LEGĂTURILOR CU U.R.S.S. (ARLUS) ÎNTRE ANII 1945-1950.....	322
5.1. Scurt istoric al ARLUS în România.....	323
5.2. ARLUS în județul Satu Mare (1945-1946).....	324
5.2.1. Aspecte privind activitatea organelor administrative în înființarea filialelor ARLUS în județul Satu Mare.....	325
5.2.2. Aspecte privind activitatea instituțiilor de învățământ în înființarea filialelor ARLUS în județul Satu Mare.....	342
5.3. ARLUS în județul Satu Mare (1947-1950).....	345
5.3.1. Un nou val de extindere al Asociației.....	346
5.3.2. Aspecte ale activității culturale a ARLUS.....	349
5.3.2.1. Activitatea culturală surprinsă în rapoartele de activitate ARLUS.....	350
5.3.2.2. Aspecte din activitatea culturală ARLUS, surprinsă în presa sătmăreană.....	354
5.3.2.3. Săptămâna Prieteniei Româno-Sovietice (1-7 noiembrie).....	360
5.3.2.4. Activitatea de planificare și întrecere în cadrul filialei ARLUS Satu Mare.....	370
5.4. Scurte considerații asupra activității ARLUS în județul Satu Mare.....	372
CONCLUZII GENERALE.....	377
BIBLIOGRAFIE.....	384
A. Fonduri arhivistice.....	384
B. Lucrări generale.....	385
C. Lucrări speciale.....	385
D. Studii și articole.....	388
E. Surse electronice.....	392
F. Periodice și presă.....	393
ANEXE.....	394
ANEXA 1 - Decretul Prezidiului Sovietului Suprem al URSS cu privire la restabilirea cetățeniei Basarabiei și obținerii cetățeniei sovietice de către cetățenii Bucovinei de Nord.....	394
ANEXA 2 – Statistica populației pe naționalități în județul Satu Mare la mijlocul anului 1945.....	395
ANEXA 3 - Tabelul întreprinderilor industriale și comerciale (bancare, de asigurare, etc.) din județul Satu Mare care intră în prevederile Art. 8 din Convenția de Armistițiu.....	396
ANEXA 4 – Exemplu de Fișă individuală pentru cetățenii români absenteiști după 12 septembrie 1944, ale căror bunuri sunt blocate conform art. 8 din Convenția de Armistițiu și administrate de C.A.S.B.I.....	398
ANEXA 5 – Exemplu de Fișă pentru avere a persoanelor încadrate în art. 8 din Convenția de Armistițiu.....	400
ANEXA 6 – Exemplu de Proces verbal de constatare a averii mobile și imobile a cetățenilor români absenteiști.....	403

ANEXA 7 – Exemple de Adeverință pentru plata impozitului pe locuință și Certificat de cetățenie.....	404
ANEXA 8 – Exemplu de Dovadă de domiciliu.....	405
ANEXA 9 – Solicitare cetățean absenteist pentru scoaterea averii de sub administrarea C.A.S.B.I.....	406
ANEXA 10 – Raport înaintat Prefecturii Satu Mare de către un colector de lapte, în care se arată greutatea întâmpinate.....	407
ANEXA 11 – Exemplu de Ordin de colectare pentru diferite subzistențe emis de Prefectura Satu Mare la solicitarea autorităților sovietice.....	408
ANEXA 12 – Tablou cu subzistențele ce se pot colecta din județul Satu Mare până la și după 1 octombrie 1945.....	409
ANEXA 13 – Listă cu subzistențele date diferitelor trupe sovietice în trecere, pe Anul I, în contul art. 10 din Convenția de Armistițiu.....	410
ANEXA 14 – Exemplu de Proces verbal de trimitere a cailor centrul de predare Iași.....	411
ANEXA 15 - Exemplu de Proces verbal de constatare a rezultatelor colectării cailor.....	412
ANEXA 16 – Petiție adresată Prefecturii Satu Mare de către un locuitor care solicita acordarea unei perechi de cai în schimbul celor rechiziționați.....	413
ANEXA 17 - Reclamație adresată de maiorul Popov Dumitru, președintele Comisiei 24 Cumpărare Cai, către Prefectură, în care prezintă altercație cu pretorul Plășii Oaș.....	414
LISTA TABELE.....	416
LISTA FIGURILOR.....	416

REZUMAT

Cuvinte-cheie: Asociația Română pentru strângerea Legăturilor cu Uniunea Sovietică (ARLUS), Casa de Administrare și Supraveghere a Bunurilor Inamice (CASBI), Comisariatul General al Executării Armistițiului (C.G.A.E.A.), Comisia 24 Cumpărare Cai, Comisia Aliată de Control (C.A.I.C.), Comisia Română pentru Aplicarea Armistițiului (C.R.P.A.A.), Convenția de Armistițiu din 12 septembrie 1944, cote, delegatul C.R.P.A.A., împuternicitul C.A.I.C., Prefectura județului Satu Mare, prestații în contul Armistițiului, repatrierea cetățenilor sovietici, Satu Mare, sovietizare prin cultură.

Convenția de Armistițiu din 12/13 septembrie 1944 și consecințele ei asupra României constituie un subiect prezent istoriografia postdecembristă, însă, considerăm noi, insuficient exploatat. La nivel național, atât cadrul general al executării Convenției de Armistițiu, cât și urmările ei, sunt destul de bine conturate în volume de documente, lucrări generale, lucrări speciale, studii și articole de specialitate. Însă la nivel local, județean, această temă nu a beneficiat de aceeași atenție din partea istoricilor, puținele lucrări care au fost scrise au abordat, mai amănunțit sau tangențial, doar anumite aspecte ce țin de executarea prevederilor Convenției de Armistițiu. Există câteva articole și studii de specialitate care abordează aplicarea Convenției de Armistițiu la nivel regional sau județean, iar dintre acestea se pot aminti cele scrise de Nicolae Ionescu¹, Ion Zainea², Loredana Tănăsie³, Eusebiu Narai⁴. Însă niciun județ nu beneficiază, până în acest moment, de o lucrare care să abordeze holistic această temă, cu toate că sursele arhivistice oferă o mare varietate de informații interesante, multe inedite.

În acest context se înscrie teza de doctorat intitulată *Sub povara Armistițiului. Județul Satu Mare în primii ani postbelici*, care încearcă să umple acest gol din istoria județului Satu Mare, prin prezentarea modului în care au fost executate prevederile Convenției de Armistițiu, precum și a consecințelor aplicării acestora asupra județului. Pornind de la această motivație, am stabilit

¹ Nicolae Ionescu, „Consecințele aplicării Convenției de Armistițiu din 12 septembrie 1944 asupra Moldovei”, în *Acta Moldaviae Meridionalis*, 2001-2003, 22-24, nr. 1, pp. 481-494.

² Ion Zainea, „Contribuția județului Bihor la plata datoriei de război a României în anul întâi al aplicării Convenției de Armistițiu cu Națiunile Unite (12 XI 1944-12 XI 1945)”, în *Crisia*, nr. XXXIV, 2004, pp. 253-262; Idem, „Aspecte privind aplicarea Convenției de Armistițiu în județul Bihor (1945-1946)”, în BĂDĂRĂU, Gabriel, CLIVETI, Gheorghe, COJOCARIU, Mihai, (coord), *Istoria - o meditație asupra trecutului. Profesorului Vasile Cristian la a 65-a aniversare*, Editura Tipo Moldova, Iași, 2001, pp. 435-453.

³ Loredana Tănăsie, „Aplicarea articolelor Convenției de Armistițiu pe teritoriul județului Timiș-Torontal (I)”, în *Memorial* 1989, 1 (11), 2013; Idem, „Aplicarea articolelor Convenției de Armistițiu pe teritoriul județului Timiș-Torontal (II)”, în *Memorial* 1989, 2 (12), 2013.

⁴ Eusebiu Narai, „Aplicarea Convenției de Armistițiu în județul Severin (1944-1947)”, în *Tibiscvm, Arheologie*, 8/2018, p. 253-268.

următoarea ipoteză care stă la baza elaborării tezei: *Județul Satu Mare a fost profund afectat de executarea punctuală a articolelor din Convenție. Marea majoritate a acestor articole au influențat, mai mult sau mai puțin, situația politică, demografică, socială, și culturală, însă impactul cel mai grav a fost criza economică severă care a afectat județul în primii ani postbelici.*

Pentru realizarea acestei lucrări, activitatea noastră științifică s-a bazat pe studiul unui vast material documentar, furnizat de Biroul Județean al Arhivelor Naționale din Satu Mare, pe presa locală apărută în perioada analizată, pe decretele-legi referitoare la organizarea și executarea Convenției de Armistițiu, publicate în Monitorul Oficial, dar și pe o vastă bibliografie.

Sursa principală a informațiilor folosite în elaborarea acestei teze o reprezintă documentele, identificate în mai multe fonduri arhivistice din cadrul Arhivelor Naționale, Biroul Județean Satu Mare, precum: *Fond Prefectura județului Satu Mare, Fond Prefectura județului Satu Mare, seria Armistițiul, Fond Prefectura județului Satu Mare, seria 7 (fosta serie S), Comitetul Județean PCR Satu Mare, Arhiva PCR, Fondul 24 – Asociația ARLUS - filiala Satu Mare* Timp de mai bine de un an de zile, au fost cercetate câteva sute de dosare, din care au fost fotocopyate peste 30.000 de documente legate de aplicarea Convenției de Armistițiu în județ, între care *seria Armistițiul*, din cadrul fondului Prefectura Satu Mare, a fost cercetat în întregime.

Organizarea executării prevederilor Convenției de Armistițiu s-a înscris într-un cadru legislativ format din zeci de decrete-legi, emise în perioada 1944-1948 și care au fost studiate în *Monitorul Oficial*.

Pentru studiul activității ARLUS în județul Satu Mare, informații importante am găsit în presa timpului, în special în cotidianul „*Sătmarul*” și în săptămânalul băimărean „*Colț de țară*”.

Istoriografia Convenției de Armistițiu din 12 septembrie 1944 este, în momentul de față, suficient de bogată pentru a oferi o privire de ansamblu asupra modului cum aplicarea prevederilor acesteia a influențat evoluția României în anii ce au urmat. Numeroase lucrări generale sau de specialitate prezintă contextul istoric general care a dus în final la semnarea Convenției de Armistițiu, împrejurările în care s-a semnat Convenția, dar și vastele consecințe pe care aceasta le-a generat.

Pentru a înțelege cât mai bine aspectele legate de participarea României la războiul contra Uniunii Sovietice și consecințele pe care le-a generat, am consultat o serie de lucrări generale și

sinteze precum cele editate de Academia Română⁵, Florin Constantiniu⁶, Nicolae Ciachir⁷, Vlad Georgescu⁸, Dinu C. Giurescu⁹, Ioan Scurtu și Gheorghe Buzatu¹⁰, Nicolae Baci¹¹, Mihai Bărbulescu, Dennis Deletant, Keith Hitchins, Șerban Papacostea și Pompiliu Teodor¹².

Dintre culegerile de documente utilizate pentru studiul perioadei cuprinsă între anii 1945-1947, merită a fi menționate volumele editate de Ioan Scurtu¹³, Ioan Chiper, Florin Constantiniu și Adrian Pop¹⁴, Academia Română¹⁵, Marcel-Dumitru Ciucă¹⁶, Antonio Faur¹⁷ și Marin-Radu Mocanu¹⁸.

⁵ Academia Română, *Istoria Românilor*. Volumul IX, Editura Enciclopedică, București, 2008.

⁶ Florin Constantiniu, *O istorie sinceră a poporului român*, Editura Univers Enciclopedic, București, 1997.

⁷ Nicolae Ciachir, *Marile Puteri și România 1856-1947*, Editura Albatros, București, 1996.

⁸ Vlad Georgescu, *Istoria românilor de la origini până în zilele noastre*, Editura Humanitas, București, 1992.

⁹ Dinu C. Giurescu (coord), *Istoria României în date*, Ediția a II-a revizuită și adăugită, Editura Enciclopedică, București 2007.

¹⁰ Ioan Scurtu, Gheorghe Buzatu, *Istoria românilor în secolul XX*, Editura Paideia, București, 1999.

¹¹ Nicolae Baci, *Agonia României 1944-1948*, Editura Dacia, Cluj Napoca, 1990.

¹² Mihai Bărbulescu, Dennis Deletant, Keith Hitchins, Șerban Papacostea și Pompiliu Teodor, *Istoria României*, Editura Enciclopedică, București, 1998.

¹³ Ioan Scurtu, (coord), *România. Viața politică în documente. 1945*, Editura Arhivelor Statului din România, București, 1994; Ioan Scurtu, (coord), *România. Viața politică în documente, 1946*, Editura Arhivelor Statului din România, București, 1996; Ioan Scurtu, (coord), *România. Viața politică în documente. 1947*, Editura Arhivelor Statului din România, București, 1994.

¹⁴ Ioan Chiper, Florin Constantiniu, Adrian Pop, *Sovietizarea României. Percepții anglo-americane (1944-1947)*, Editura Iconica, București, 1993.

¹⁵ Academia Română, *Misiunile lui A.I. Vâșinski în România. Documente secrete*, Institutului Național pentru Studiul Totalitarismului, București, 1997.

¹⁶ Marcel-Dumitru Ciucă, *Stenogramele ședințelor Consiliului de Miniștri. Guvernarea Constantin Sănătescu, vol. I, (august–noiembrie 1944)*, Editura Saeculum I. O., București, 2011; Idem, *Stenogramele ședințelor Consiliului de Miniștri. Guvernarea Constantin Sănătescu. vol. II (20 octombrie-29 noiembrie 1944)*, Editura Saeculum I. O., București, 2012; Idem, *Stenogramele ședințelor Consiliului de Miniștri: guvernarea generalului Nicolae Rădescu (6 decembrie 1944-28 februarie 1945)*, Editura Saeculum I. O., București, 2013; Idem, *Stenogramele ședințelor Consiliului de Miniștri. Guvernarea Dr. Petru Groza. Instaurarea regimului pro-comunist, vol. I (7 martie–27 iulie 1945)*, Editura Ordessos, Pitești, 2014; Idem, *Stenogramele ședințelor Consiliului de Miniștri. Guvernarea Dr. Petru Groza. Instaurarea regimului pro-comunist, vol. II (24 august 1945-28 februarie 1946)*, Editura Ordessos, Pitești, 2015; Idem, *Stenogramele ședințelor Consiliului de Miniștri. Guvernarea Dr. Petru Groza. Instaurarea regimului pro-comunist, vol. III (14 martie 1946-31 ianuarie 1947)*, Editura Istros, Brăila, 2017; Marcel-Dumitru Ciucă, Elena Teodora Ciucă, *Stenogramele ședințelor Consiliului de Miniștri. Guvernarea Dr. Petru Groza. Instaurarea regimului pro-comunist, vol. IV (1 februarie 1947-30 mai 1947)*, Editura Istros, Brăila, 2020.

¹⁷ Antonio Faur, *Măsurile legislative și economico-administrative de aplicare a Convenției de Armistițiu (septembrie 1944-1945). Documente*, Fundația Culturală „Cele trei Crișuri”, Oradea, 1995.

¹⁸ Marin-Radu Mocanu, (coord), *România și Armistițiul cu Națiunile Unite. Documente*, vol. II, Direcția Generală a Arhivelor Statului, București, 1995.

Pentru studiul aceleiași perioade, la nivel național, am folosit și o serie de lucrări speciale sau studii și articole. Dintre lucrările speciale se remarcă cele ale autorilor Florian Banu¹⁹, Gheorghe Buzatu²⁰, Constantin Corneanu²¹ și Gheorghe Onișoru²².

Dintre autorii de studii și articole, putem aminti pe Marian-Alin Anuța²³, Adrian Cioroianu²⁴, Valeriu Dobrinescu²⁵, Teodora Giurgiu²⁶, George Damian Mocanu²⁷, Loredana Tănăsie²⁸ și alții.

Foarte importante în elaborarea tezei au fost și lucrările, articolele și studiile care tratează situația Transilvaniei și a nord-vestului țării, inclusiv a județului Satu Mare, după semnarea Convenției de Armistițiu.

O abordare generală a perioadei de tranziție spre regimul totalitar comunist, pentru nord-vestul Transilvaniei, am găsit în lucrările autorilor Claudiu Porumbăcean²⁹, și Gheorghe Onișoru³⁰. Informații prețioase despre instalarea administrației sovietice în Transilvania de Nord, restaurarea administrației românești, revizionismul maghiar, starea de spirit a populației din nordul Transilvaniei și raporturile acesteia cu armata sovietică, deportarea șvabilor sătmăreni, situația economică a județelor din această regiune, ne oferă Nicolae Mișu³¹, Marcela

¹⁹ Florian Banu, *Asalt asupra economiei României de la Solagra la Sovrom (1936-1956)*, Editura Nemira, București, 2004.

²⁰ Gheorghe Buzatu, *România și Marile Puteri (1939-1947)*, Editura Enciclopedică, București, 2003.

²¹ Constantin Corneanu, *Sub povara marilor decizii. România și geopolitica Marilor Puteri (1941-1945)*, Ed. a 2-a revăzută și adăugită, Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2013.

²² Gheorghe Onișoru, *România între anii 1944-1948, transformări economice și realități sociale*, Editura Fundației Academia Civică, București, 1998.

²³ Marian-Alin Anuța, „Sovietizarea României – semnarea Convenției de Armistițiu cu URSS – septembrie 1944”, în *Historica.*, 2012, 10, nr. 1, p. 57-61.

²⁴ Adrian Cioroianu, „ARLUS – o poveste cu intelectuali”, în *Revista 22*, nr. 43 (349), 23-29 octombrie 1996, p.12.

²⁵ Valeriu Dobrinescu, „Comisia Aliată de Control (sovietică) și interpretarea articolului 19 din Convenția de Armistițiu (12 septembrie 1944 - 6 martie 1945)”, în *Sovietizarea Nord-Vestului României (1944-1950)*, Editura Muzeului Sătmărean, Satu Mare, 1996, pp. 41-44.

²⁶ Teodora Giurgiu, „Înființarea Oficiului pentru aplicarea Tratatului de Pace (1947)”, în *Studia honorem magistri Ion Calafeteanu*, Constanța, 2010, pp. 341-347; Idem, „Stadiul îndeplinirii de către Oficiul pentru Aplicarea Tratatului de Pace a obligațiilor ce îi reveneau României prin convenția de armistițiu și tratatul de pace, la data de 01.07.1948”, în *Armata română și patrimoniul național*, București, 2010, pp. 442-449.

²⁷ George Damian Mocanu, „Moscow's pressures for the deportation of romanians from Basarabia in The Soviet Union at the end of The Second World War”, în *Literature, Discourse and Multicultural Dialogue. History, Political Sciences, International Relations*, Iulian Boldea, Cornel Sigmirean, Dumitru-Mircea Buda (Editors), Arhipelag XXI Press, Târgu-Mureș, 2022, pp. 139-144.

²⁸ Loredana Tănăsie, „Aplicarea articolelor Convenției de Armistițiu pe teritoriul județului Timiș-Torontal (I)”, în *Memorial 1989*, 1 (11), 2013; Idem, „Aplicarea articolelor Convenției de Armistițiu pe teritoriul județului Timiș-Torontal (II)”, în *Memorial 1989*, 2 (12), 2013

²⁹ Claudiu Porumbăcean, *Realități administrativ politice și social-economice în nord-vestul Transilvaniei: octombrie 1944-decembrie 1947*, Argonaut, Cluj-Napoca, 2006.

³⁰ Gheorghe Onișoru, „Statutul nord-vestului Transilvaniei: de la 23 august 1944 la 10 februarie 1947”, în *Acta Mvsei Porolissensis*, Zalău, 1995, pp. 419-428.

³¹ Nicolae Mișu, *Particularități ale procesului de reinstalare a administrației românești în Transilvania de Nord (1944-1945)*, Editura Universității din Oradea, Oradea, 2004.

Sălăgean³², Mihai Drecin³³, Ion Zainea³⁴, Antonio Faur³⁵, Dărăban Dorin³⁶, Bujor Dulgău și Lucian Cucuiet³⁷, Doru Radosav³⁸ și alții.

Toate aceste repere bibliografice, deși abordează doar tangențial subiectul tezei noastre, ne-au oferit informațiile și ideile necesare cu ajutorul cărora am conturat cadrul general al lucrării. Conceptele și noțiunile preluate din aceste lucrări ne-au fost de un real folos pentru analizarea și interpretarea corectă a informațiilor preluate din documentele de arhivă, pentru înțelegerea contextului istoric în care a fost aplicată Convenția de Armistițiu, dar și a situației specifice a Ardealului de Nord, în care se află și județul Satu Mare. Nu în ultimul rând, aceste lucrări ne-au oferit un exemplu concludent de aplicare a metodelor de cercetare folosite în redactarea prezentei lucrări. Dintre acestea pot fi amintite studiul textului istoric și asociat cu acesta, sinteza, explicația, comparația, inducția, deducția, studiul de caz și nu în ultimul rând, semantica istorică.

Sub aspectul conținutului, lucrarea este structurată în cinci capitole, fiecare dintre acestea compus din mai multe subcapitole și subcapitole secundare, introducere, concluzii finale, bibliografie și anexe.

Primul capitol *Convenția de Armistițiu din 12 septembrie 1944*, este împărțit în șase subcapitole. Primul subcapitol prezintă pe scurt situația internă și internațională creată după izbucnirea celui de-al Doilea Război Mondial și până la momentul 23 august 1944. Sunt expuse motivele care l-au determinat pe generalul Ion Antonescu, conducătorul statului în perioada 1940-1944, să implice România în războiul împotriva U.R.S.S., alături de Germania, eșecul campaniei din Est și consecințele imediate asupra României. Condițiile în care s-au desfășurat

³² Marcela Sălăgean, *Administrația sovietică în Nordul Transilvaniei (noiembrie 1944 – martie 1945)*, Centrul de Studii Transilvane/ Fundația Culturală Română, Cluj-Napoca, 2002; Idem, *Transilvania în jocul de interese al Marilor Puteri (1940-1947)*, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2013.

³³ Mihai Drecin, „Români și minoritari în procesul sovietizării nord-vestului Transilvaniei (toamna 1944 - martie 1945)”, în *Crisia*, XXX, 2000, pp. 511-517; Idem, „Ideea autonomiei Transilvaniei în mediile maghiare și germane din provincie (primăvara 1944-toamna 1945)”, în vol. *Istoria ca experiență intelectuală*, Editura Universității din Oradea, Oradea, 2001, pp. 257-270.

³⁴ Ion Zainea, „Campania de purificare a administrațiilor publice din județele Bihor, Maramureș, Satu Mare și Sălaj în vederea alegerilor din toamna anului 1946”, în *Acta Mvsei Porolissensis*, XXVII, 2005, pp. 415-428.

³⁵ Antonio Faur, „Considerații în legătură cu situația economică a județelor din nord-vestul României (1945)”, în *Cele Trei Crișuri*, 2006, 3, nr. 5-6, pp. 41-48; Idem, „Mărturii documentare despre revizionismul din județul Satu Mare (aug.-dec.1945)”, în *Revista bihoreană de istorie*, 2004, nr. 3, pp. 61-64; Idem, „Efectele prezenței trupelor sovietice asupra situației economice a locuitorilor din județele nord-vestice ale României (Arad, Bihor, Maramureș, Satu Mare și Sălaj) în anul 1945”, în *Cetatea Bihariei*, 2006, nr.1, pp. 38-41.

³⁶ Dorin Dărăban, „Acțiunea de deportare a șvabilor sătmăreni – 1945”, în *Satu Mare. Studii și comunicări*, vol. XIV, 1997, pp. 275-282.

³⁷ Bujor Dulgău, Lucian Cucuiet, „Drama unei etnii - Deportarea șvabilor sătmăreni”, în *Sovietizarea Nord-Vestului României (1944-1950)*, Editura Muzeului Sătmărean, Satu Mare, 1996, pp. 285-293.

³⁸ Doru Radosav, *Donbas. O istorie deportată*, Germania, Editura Ravensburg, 1994.

negocierile pentru semnarea armistițiului, atitudinea revanșardă a delegației sovietice, lipsa de implicare în discuții a americanilor și britanicilor, constituie subiectul celui de-al doilea subcapitol. O prezentare consistentă a articolelor Convenției de Armistițiu este făcută în cel de-al treilea subcapitol, în vreme ce următorul subcapitol are ca subiect conținutul Convenției din 16 ianuarie 1945, ce reglementa tipul de produse, cantitatea, prețul și calendarul livrărilor pe care România trebuia să le facă către U.R.S.S. în contul despăgubirilor de război prevăzute de art. 11 din Convenția de Armistițiu. Subcapitolul a cincilea prezintă principalele organe centrale și județene înființate pentru executarea prevederilor Convenției de Armistițiu cu componența, organizarea și atribuțiile acestora. Dintre organele centrale, cel mai importante au fost Comisia Aliată de Control și Direcția Livrărilor din România, din partea sovieticilor și Comisia Română pentru Aplicarea Armistițiului, din partea României. La nivel județean, dintre organele de direcție, informare și control, cel mai important rol îl aveau Prefectul, Biroul de Aplicare a Armistițiului, împuternicitul Comisiei Aliate de Control și delegatul județean al C.R.P.A.A.. Ultimul subcapitol cuprinde modul în care trebuia făcută munca politică de lămurire a populației și autorităților asupra necesității executării în mod leal a Convenției de Armistițiu.

Următoarele trei capitole prezintă punctual, modul în care au fost aplicate majoritatea articolelor din Convenția de Armistițiu, pe teritoriul județului Satu Mare. O parte din articole nu au produs efecte, sau impactul lor a fost nesemnificativ, astfel că nu au intrat în preocupările noastre.

Al doilea capitol, *Executarea prevederilor articolelor 2, 3, 4, 5, 7 și 8 din Convenția de Armistițiu în județul Satu Mare*, prezintă, în subcapitole distincte, fiecare articol menționat. Situația șvabilor sătmăreni înrolați în armata germană sau deportați în Uniunea Sovietică, a soldaților germani prinși pe teritoriul județului, a cetățenilor maghiari veniți în județ după cedarea Ardealului de Nord, este analizată în primul subcapitol. Executarea prevederilor art. 3 și 4 din Convenție este prezentată în al doilea, respectiv al treilea subcapitol. Repatrierea cetățenilor sovietici din România, conform art. 5 din Convenția de Armistițiu, constituie subiectul celui de-al patrulea subcapitol. Acesta prezintă, amănunțit, modul în care a fost organizată acțiunea de repatriere, situația cetățenilor sovietici care s-au repatriat din și prin județul Satu Mare, cheltuielile făcute cu repatrierile, dar și scurte considerații ale autorului. Subcapitolul cinci cuprinde aspecte privind executarea prevederilor art. 7 din Convenția de Armistițiu, ce se referă la materialele de război rămase de la trupele maghiare și germane pe teritoriul județului și cedarea lor către sovietici. Ultimul subcapitol prezintă modul în care au fost executate prevederile art. 8 din Convenție, referitoare la conservarea bunurilor absenteiștilor

din județul Satu Mare, analizează organizarea și activitatea Oficiului Județean al Bunurilor Inamice, iar la final prezintă constatările autorului.

Capitolul trei prezintă *Executarea prevederilor articolelor 10, 11 și 12 din Convenția de Armistițiu în județul Satu Mare*. Subcapitolele ce compun acest capitol au fost organizate pe categorii de prestații, și fiecare dintre ele cuprinde mai multe subcapitole secundare. Primul subcapitol cuprinde prestațiile în lemn făcute în contul art. 10 din Convenție, în timp ce al doilea subcapitol tratează prestațiile în floarea soarelui și ulei, făcute în cadrul aceluiași articol. Al treilea subcapitol prezintă prestațiile în animale făcute în contul articolelor 10, 11 și 12, iar subcapitolul patru prezintă prestațiile în unt făcute în contul art. 10. Colectările și livrările de cereale, plante furajere, legume și alte subzistențe, făcute în contul art. 10 din Convenție, constituie tema de studiu a ultimului subcapitol.

Executarea prevederilor articolelor 11, și 12 din Convenția de Armistițiu referitoare la colectarea, transportul și predarea cailor. Studiu de caz – activitatea Comisiei 24 Cai în județele Satu Mare și Sălaj, este titlul celui de-al patrulea capitol, cel mai consistent dintre toate. Cele patru subcapitole ce compun capitolul prezintă, cu lux de amănunte, organizarea și desfășurarea campaniilor de colectare a cailor de pe teritoriul județelor Satu Mare și Sălaj, de către Comisia 24 Cumpărare Cai. Primul subcapitol, face o trecere în revistă a convențiilor încheiate cu U.R.S.S., a legilor, instrucțiunilor și ordinelor emise de organele locale și județene, pentru reglementarea colectării, transportului și predării cailor. Al doilea subcapitol, prezintă activitatea Comisiei 24 Cumpărare Cai, furnizând informații despre organizarea Comisiei și despre campaniile de colectare organizate în județele Satu Mare și Sălaj. Al treilea subcapitol, urmărește nemulțumirea locuitorilor față de colectările de cai, manifestată prin nenumărate reclamații, cereri, petiții, etc. adresate autorităților, dar și prin acțiuni de sustragere a cailor de la controalele făcute de Comisia 24 Cumpărare Cai. Ultimul subcapitol cuprinde considerațiile autorului.

Ultimul capitol *Consecințe culturale ale executării prevederilor Convenției de Armistițiu din 12 septembrie 1944 în județul Satu Mare. Studiu de caz: sovietizarea prin cultură - Asociația Română pentru Strângerea Legăturilor cu U.R.S.S. (ARLUS) între anii 1945-1950*, prezintă consecințele rolului jucat de Comisia Română pentru Aplicarea Armistițiului, prin delegatul ei județean, lt-col. Suci Victor, în răspândirea ARLUS pe teritoriul județului Satu Mare. Primul subcapitol face un scurt istoric al ARLUS în România, iar următorul subcapitol prezintă activitatea ARLUS în județul Satu Mare, în perioada 1945-1946, cu accentul pus pe rolul

organelor administrative și al instituțiilor de învățământ în înființarea filialelor asociației în județ. Subcapitolul trei continuă istoria acestei asociații, cu perioada dintre anii 1947-1950, cu accentul pus pe noul val de extindere al asociației și pe activitățile culturale desfășurate de ARLUS în această perioadă. Considerațiile autorului asupra activității ARLUS în județul Satu Mare, încheie capitolul.

BIBLIOGRAFIE

Surse inedite

A. Fonduri arhivistice

Biroul Județean al Arhivelor Statului Satu Mare

Fond Prefectura județului Satu Mare, anul 1945, D. 57.

Fond Prefectura județului Satu Mare, anul 1947, D. 57.

Fond Prefectura județului Satu Mare, anul 1948, D. 59.

Fond Prefectura județului Satu Mare, seria Armistițiul, anul 1944, D. 1-3.

Fond Prefectura județului Satu Mare, seria Armistițiul, anul 1945, D. 2-11, 14-15, 17-19, 21, 23, 25-34, 36-37, 39-48, 50-53, 55-59, 62-63, 65, 67-70, 72-74, 76-77, 79-83, 85, 88-90, 93, 95-96, 101-103, 105-108, 112-114, 124-128, 194, 204.

Fond Prefectura județului Satu Mare, seria Armistițiul, anul 1946, D. 1-2, 6-7, 9-10, 12-13, 15-19, 23, 26-28, 39, 45.

Fond Prefectura județului Satu Mare, seria Armistițiul, anul 1947, D. 1-2, 4-5, 7-8.

Fond Prefectura județului Satu Mare, seria Armistițiul, anul 1948, D. 1.

Comitetul Județean PCR Satu Mare, Arhiva PCR, Fondul 24 – Asociația ARLUS - filiala Satu Mare, anul 1947, D. 1-2.

Comitetul Județean PCR Satu Mare, Arhiva PCR, Fondul 24 – Asociația ARLUS - filiala Satu Mare, anul 1948, D. 2-3.

Comitetul Județean PCR Satu Mare, Arhiva PCR, Fondul 24 – Asociația ARLUS - filiala Satu Mare, anul 1949, D. 4.

Comitetul Județean PCR Satu Mare, Arhiva PCR, Fondul 24 – Asociația ARLUS - filiala Satu Mare, anul 1950, D. 7.

Surse edite

B. Lucrări generale

- ACADEMIA ROMÂNĂ, *Istoria Românilor. Volumul IX. România în anii 1940-1947*, Editura Enciclopedică, București, 2008
- BACIU, Nicolae, *Agonia României, 1944-1948*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1990
- BONIFACE, Pascal, *Relațiile Est-Vest 1945-1991*, Institutul European, Iași, 1998
- BĂRBULESCU Mihai, DELETANT, Dennis, HITCHINS, Keith, PAPACOSTEA, Șerban, TEODOR, Pompiliu, *Istoria României*, Editura Enciclopedică, București, 1998
- CIACHIR, Nicolae, *Marile puteri și România 1856 – 1947*, Editura Albatros, București, 1996
- CONSTANTINIU, Florin, *O istorie sinceră a poporului român*, Editura Univers Enciclopedic, București, 1997
- GEORGESCU, Vlad, *Istoria românilor de la origini până în zilele noastre*, Editura Humanitas, București, 1992
- GIURESCU, Dinu C., (coord), *Istoria României în date*, Ediția a II-a revizuită și adăugită, Editura Enciclopedică, București, 2007
- HITCHINS, Keith, *România. 1866-1947*, Editura Humanitas, București, 1998
- Istoria României. Transilvania, Vol. II (1687-1947)*, Editura George Barițiu, Cluj-Napoca, 1999
- NEAGOE, Stelian, *Istoria politică a României. 1944-1947*, Editura Noua alternativă, București, 1996
- SCURTU, Ioan, BUZATU, Gheorghe, *Istoria românilor în secolul XX*, Editura Paideia, București, 1999

C. Lucrări speciale

- Academia Română-Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, *Misiunile lui A.I. Vâșinski în România. Documente secrete*, București, 1997
- 23 August 1944. Documente*, vol. I, Editura științifică și enciclopedică, București, 1985
- 23 August 1944. Documente*, vol. II, Editura științifică și enciclopedică, București, 1985

- 23 August 1944. *Documente*, vol. III, Editura științifică și enciclopedică, București, 1985
- BANU, Florian, *Asalt asupra economiei României de la Solagra la Sovrom (1936-1956)*, Editura Nemira, București, 2004
- BUZATU, Gheorghe, *România și Marile Puteri (1939-1947)*, Editura Enciclopedică, București, 2003
- Idem*, *România în ecuația războiului și păcii, 1939-1947, I-II*, Editura Mica Valahie, București, 2009
- CACIORA, Andrei, (coord), *Realități istorice din vestul și nord-vestul Transilvaniei. Studii și documente*, Vasile Goldiș University Press, Arad, 2006
- CALAFETEANU, Ion, NANU, Veronica, ZAMFIRESCU, Dinu, (ed. îngrijită), *România la Conferința de Pace de la Paris (1946)*. Vol. 2, Editura Enciclopedică, București, 2011
- CHIPER, Ioan, CONSTANTINIU, Florin, POP, Adrian, *Sovietizarea României. Percepții anglo-americe (1944-1947)*, Editura Iconica, București, 1993
- CIUCĂ, Marcel-Dumitru, *Stenogramele ședințelor Consiliului de Miniștri. Guvernarea Constantin Sănătescu, vol. I, (august–noiembrie 1944)*, Editura Saeculum I. O., București, 2011
- Idem*, *Stenogramele ședințelor Consiliului de Miniștri. Guvernarea Constantin Sănătescu. vol. II (20 octombrie-29 noiembrie 1944)*, Editura Saeculum I. O., București, 2012
- Idem*, *Stenogramele ședințelor Consiliului de Miniștri: guvernarea generalului Nicolae Rădescu (6 decembrie 1944-28 februarie 1945)*, Editura Saeculum I. O., București, 2013
- Idem*, *Stenogramele ședințelor Consiliului de Miniștri. Guvernarea Dr. Petru Groza. Instaurarea regimului pro-comunist, vol. I (7 martie–27 iulie 1945)*, Editura Ordessos, Pitești, 2014
- Idem*, *Stenogramele ședințelor Consiliului de Miniștri. Guvernarea Dr. Petru Groza. Instaurarea regimului pro-comunist, vol. II (24 august 1945-28 februarie 1946)*, Editura Ordessos, Pitești, 2015
- Idem*, *Stenogramele ședințelor Consiliului de Miniștri. Guvernarea Dr. Petru Groza. Instaurarea regimului pro-comunist, vol. III (14 martie 1946-31 ianuarie 1947)*, Editura Istros, Brăila, 2017
- CIUCĂ, Marcel-Dumitru, CIUCĂ, Elena Teodora, *Stenogramele ședințelor Consiliului de Miniștri. Guvernarea Dr. Petru Groza. Instaurarea regimului pro-comunist, vol. IV (1 februarie 1947-30 mai 1947)*, Editura Istros, Brăila, 2020

- COPOSU, Corneliu, *Armistițiul din 1944 și implicațiile lui*, Editura Fundației Academia Civică, București, 2016
- CORNEANU, Constantin, *Sub povara marilor decizii. România și geopolitica Marilor Puteri (1941-1945)*, Ed. a 2-a revăzută și adăugită, Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2013
- FAUR, Antonio, *Măsurile legislative și economico-administrative de aplicare a Convenției de Armistițiu (septembrie 1944-1945). Documente*, Fundația Culturală „Cele trei Crișuri”, Oradea, 1995
- Idem*, *Manifestări ale spiritului revizionist în județele din nord-vestul Transilvaniei (1944-1945)*, Editura Universității din Oradea, Oradea, 2003
- Idem*, *Comportamentul militarilor sovietici în județele din vestul României (1944-1945)*, vol. I, Editura Universității din Oradea, Oradea, 2000
- Idem*, *Starea de spirit a locuitorilor din județele de nord-vest ale Transilvaniei (Arad, Bihor, Sălaj, Satu Mare și Maramureș) în anul 1945*, Editura Universității din Oradea, Oradea, 2006
- Idem*, *Destinul tragic al românilor basarabeni și bucovineni aflați pe teritoriul Bihorului (1944-1945). Documente*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 1999
- GIURESCU, G. Dinu, *Guvernarea Nicolae Rădescu*, București, Editura All, 1996
- IRIMIA, Mihai, *23 August 1944. Consecințe economice*, Editura Prahova, Ploiești, 2002
- ISLAMOV, T.V., POKIVAILOVA, T.A., VINȚELER, Onufrie, *Din culisele luptelor pentru Ardeal*, Editura Eikon, Cluj-Napoca, 2003
- MIHU, Nicolae, *Particularități ale procesului de reinstalare a administrației românești în Transilvania de Nord (1944-1945)*, Editura Universității din Oradea, Oradea, 2004
- Idem*, *De la profesioniști la oamenii Partidului Comunist. Tranziția în administrația și structurile militare din nord-vestul României (Bihor, Sălaj, Satu Mare și Maramureș), 1944-1945*, Editura Primus, Oradea, 2008
- MOCANU, Marin-Radu, (coord), *România și Armistițiul cu Națiunile Unite. Documente*, Direcția Generală a Arhivelor Statului, București, vol. II, 1995
- ONIȘORU, Gheorghe, *România între anii 1944-1948, transformări economice și realități sociale*, Editura Fundației Academia Civică, București, 1998
- Idem*, *Instaurarea regimului comunist în România*, Editura CNSAS, București, 2001

- PORUMBĂCEAN, Claudiu, *Realități administrative politice și social-economice în nord-vestul Transilvaniei: octombrie 1944-decembrie 1947*, Argonaut, Cluj-Napoca, 2006
- RADOSAV, Doru, *Donbas. O istorie deportată*, Germania, Editura Ravensburg, 1994
- SĂLĂGEAN Marcela, *Administrația sovietică în Nordul Transilvaniei (noiembrie 1944 – martie 1945)*, Centrul de Studii Transilvane/ Fundația Culturală Română, Cluj-Napoca, 2002
- Idem*, *Transilvania în jocul de interese al Marilor Puteri (1940-1947)*, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2013
- SCURTU, Ioan, (coord), *România. Viața politică în documente. 1945*, Editura Arhivele Statului din Romania, București, 1994
- Idem*, (coord), *România. Viața politică în documente. 1946*, Editura Arhivele Statului din Romania, București, 1996
- Idem*, (coord), *România. Viața politică în documente. 1947*, Editura Arhivele Statului din Romania, București, 1994
- VĂLENAȘ, Liviu, *În culisele negocierilor secrete cu Uniunea Sovietică 1934-1947. Convorbiri cu Alexandru Danielopol*, Editura Vremea, București, 2001
- VĂTĂMAN, Dan, *Politica externă a României de la Armistițiul și până la semnarea Tratatului de pace (1944-1947)*, Editura Pro Universitaria, București, 2009
- ZAINEA, Ion, *Politică și administrație în România (6 martie 1945-1 martie 1946). Epurarea*, Editura Universității din Oradea, Oradea, 2004
- ZAINEA, Ion, DRECIN, Mihai, CRĂCIUN, Corneliu, FAUR, Antonio, MOISA, Gabriel, ȚĂRĂU, Augustin, MIHU, Nicolae, *Democrație occidentală și democrație populară. Evoluția spectrului politic în nord-vestul României (1944-1950)*, Editura Universității din Oradea, Oradea, 2004

D. Studii și articole

- ANUȚA, Marian-Alin, „Sovietizarea României – semnarea Convenției de Armistițiu cu URSS – septembrie 1944”, în *Historica.*, 2012, 10, nr. 1, p. 57-61
- BOTA, Ioan M., „Oameni, fapte și evenimente în părțile sătmărene, perioada 1945 - 1952”, în *Sovietizarea Nord-Vestului României (1944-1950)*, Editura Muzeului Sătmărean, Satu Mare, 1996, pp. 259-264

- CIOROIANU, Adrian, „ARLUS – o poveste cu intelectuali”, în *Revista* 22, nr. 43 (349), 23-29 octombrie 1996, p.12
- CIUBOTĂ, Viorel, „Câteva aspecte inedite privind regimul confiscărilor de bunuri ale elitei sătmărene în anul 1949”, în *Sovietizarea Nord-Vestului României (1944-1950)*, Editura Muzeului Sătmărean, Satu Mare, 1996, pp. 241-258
- COJOCARU, Marius-George, „Romania at mercy of the Allies: from Armistice Convention to The Paris Peace Treaty (1944 – 1947)”, în *Studies on Literature, Discourse and Multicultural Dialogue. History and cultural mentalities*, Iulian Boldea, (Coordinator), Arhipelag XXI Press, Târgu-Mureș, 2014, pp. 138-146
- CUCUIET, Lucian, „Județul Satu Mare și Convenția de Armistițiu între Guvernul României și Guvernele URSS, Regatul Unit al Marii Britanii și SUA, semnată la 12 septembrie 1944 la Moscova”, în „*Satu Mare. Studii și Comunicări*”, vol. XI-XII, 1994-1995, pp. 261-267
- DĂRĂBAN, Dorin, „Acțiunea de deportare a șvabilor sătmăreni – 1945”, în *Satu Mare. Studii și comunicări*, vol. XIV, 1997, pp. 275-282
- DRECIN, Mihai, „Români și minoritari în procesul sovietizării nord-vestului Transilvaniei (toamna 1944 - martie 1945)”, în *Crisia*, XXX, 2000, pp. 511-517
- Idem*, „Idea autonomiei Transilvaniei în mediile maghiare și germane din provincie (primăvara 1944-toamna 1945)”, în vol. *Istoria ca experiență intelectuală*, Editura Universității din Oradea, Oradea, 2001, pp. 257-270
- DOBRINESCU, Valeriu, „Comisia Aliată de Control (sovietică) și interpretarea articolului 19 din Convenția de armistițiu (12 septembrie 1944 - 6 martie 1945)”, în *Sovietizarea Nord-Vestului României (1944-1950)*, Editura Muzeului Sătmărean, Satu Mare, 1996, pp. 41-44
- DULGĂU, Bujor, CUCUIET, Lucian „Drama unei etnii - Deportarea șvabilor sătmăreni”, în *Sovietizarea Nord-Vestului României (1944-1950)*, Editura Muzeului Sătmărean, Satu Mare, 1996, pp. 285-293
- FAUR, Antonio, „Considerații în legătură cu situația economică a județelor din nord-vestul României (1945)”, în *Cele Trei Crișuri*, 2006, 3, nr. 5-6, pp. 41-48
- Idem*, „Mărturii documentare despre revizionismul din județul Satu Mare (aug.-dec.1945)”, în *Revista bihoreană de istorie*, 2004, nr. 3, pp. 61-64
- Idem*, „Efectele prezenței trupelor sovietice asupra situației economice a locuitorilor din județele nord-vestice ale României (Arad, Bihor, Maramureș, Satu Mare și Sălaj) în anul 1945”, în *Cetatea Bihariei*, 2006, nr.1, pp. 38-41

- GIURGIU, Teodora, „Înființarea Oficiului pentru aplicarea Tratatului de Pace (1947)”, în *Studia honorem magistri Ion Calafeteanu*, Constanța, 2010, pp. 341-347
- Idem*, „Stadiul îndeplinirii de către Oficiul pentru Aplicarea Tratatului de Pace a obligațiilor ce îi reveneau României prin convenția de armistițiu și tratatul de pace, la data de 01.07.1948”, în *Armata română și patrimoniul național*, București, 2010, pp. 442-449
- GRAD, Cornel, „Memoriile diplomatului ardelean Vasile Stoica despre situația incertă a Transilvaniei de Nord (noiembrie 1944 – februarie 1945)”, în *Limes*, 001, 4, nr. 1-4, pp. 43-66
- IONESCU, Nicolae, „Consecințele aplicării convenției de armistițiu din 12 septembrie 1944 asupra Moldovei”, în *Acta Moldaviae Meridionalis*, 2001-2003, 22-24, nr. 1, pp. 481-494
- MOCANU, George Damian, „Moscow’s pressures for the deportation of romanians from Basarabia in The Soviet Union at the end of The Second World War”, în *Literature, Discourse and Multicultural Dialogue. History, Political Sciences, International Relations*, Iulian Boldea, Cornel Sigmirean, Dumitru-Mircea Buda (Editors), Arhipelag XXI Press, Târgu-Mureș, 2022, pp. 139-144
- ONIȘORU, Gheorghe, „Statutul nord-vestului Transilvaniei: de la 23 august 1944 la 10 februarie 1947”, în *Acta Mvsei Porolissensis*, Zalău, 1995, pp. 419-428
- PORUMBĂCEAN, Claudiu, „Situația politico-administrativă și reinstaurarea administrației românești în județul Satu Mare (25 octombrie 1944-9 martie 1945)”, în *Satu Mare. Studii și comunicări*, XI-XII, 1994-1995, pp. 269-282
- Idem*, „Alegerile parlamentare din 19 noiembrie 1946 și perioada preelectorală în nord-vestul Transilvaniei”, în *Sovietizarea Nord-Vestului României (1944-1950)*, Editura Muzeului Sătmărean, Satu Mare, 1996, pp. 123-141
- PUSTA, Ciprian, „Convenția între guvernul Uniunii Republicilor Socialiste Sovietice și guvernul român din 16 ianuarie 1945 cu privire la executarea articolului 11 din Convenția de Armistițiu din 12 septembrie 1944”, în *Școala Sătmăreană*, Anul XV – Nr. 20, Serie nouă, Mai 2017, pp. 49-53
- Idem*, „The sovietization through culture in the Satu Mare county: The Romanian Association for Tightening Relations With the USSR (rom. ARLUS) between 1945-1946”, în *Identity and Dialogue in the Era of Globalization. History, Political Sciences, International Relations*, Iulian Boldea, Cornel Sigmirean (Editors), Arhipelag XXI Press, Târgu-Mureș, 2019, pp. 241-249

- Idem*, „Sovietizarea prin cultură în județul Satu Mare: Asociația Română pentru Strângerea Legăturilor cu URSS (ARLUS) între anii 1947–1950”, în *Caiete de Antropologie Istorică*, Anul XX, nr.2 (39) Iulie- Decembrie 2021, pp. 118-137
- Idem*, „Aspecte privind aplicarea Articolului 8 din Convenția de Armistițiu cu Națiunile Unite din 12 septembrie 1944 în județul Satu Mare”, în *Caiete de Antropologie Istorică*, Anul XXII, nr. 1(42), Ianuarie–Iunie 2023, pp. 180-191
- Idem*, „Aspects concerning the application of Article 8 from the Convention of Truce with the United Nations from the 12th of September 1944 in Satu Mare County”, în *Journal of Romanian Literary Studies. Issue No. 36/2024*, Arhipelag XXI Press, Târgu-Mureș, 2024, pp. 968-977
- SĂRĂNDI, Tamás, „Considerații privind primul val de recrutare SS din 1942 în județul Satu Mare”, în *Satu Mare. Studii și comunicări*, vol. XXV/II, 2008, pp. 223-246
- SĂLĂGEAN, Marcela, „Statutul juridic, administrativ și politic al Transilvaniei de Nord, noiembrie 1944 - martie 1945”, în *Familie si societate. Studii de Istorie a Transilvaniei*, (coord) Ionuț Costea și Valentin Orga, Editura Clusium, Cluj - Napoca, 1999
- SĂLĂGEAN, Marcela, „Starea de spirit a populației din Nordul Transilvaniei în timpul administrației sovietice”, în BOLOVAN, Sorina Paula, BOLOVAN, Ioan, GRAF, Rudolf, PĂDUREAN, Corneliu, (coord), *Mișcări de populație și aspecte demografice în România în prima jumătate a secolului XX*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2007
- ȘANDRU, Dumitru, „Regimul cetățeniei locuitorilor din nordul Transilvaniei”, în *Sovietizarea Nord-Vestului României (1944-1950)*, Editura Muzeului Sătmărean, Satu Mare, 1996, pp. 66-75
- ȚĂRĂU, Virgil, „Problema Transilvaniei în ecuația comunizării României”, în *Sovietizarea Nord-Vestului României (1944-1950)*, Editura Muzeului Sătmărean, Satu Mare, 1996, pp. 87-93
- ZAINEA, Ion, „Campania de purificare a administrațiilor publice din județele Bihor, Maramureș, Satu Mare și Sălaj în vederea alegerilor din toamna anului 1946”, în *Acta Mvsei Porolissensis*, XXVII, 2005, pp. 415-428
- Idem*, „Contribuția județului Bihor la plata datoriei de război a României în anul întâi al aplicării Convenției de Armistițiu cu Națiunile Unite (12 XI 1944-12 XI 1945)”, în *Crisia*, nr. XXXIV, 2004, pp. 253-262

Idem, „Aspecte privind aplicarea Convenției de Armistițiu în județul Bihor (1945-1946)”, în BĂDĂRĂU, Gabriel, CLIVETI, Gheorghe, COJOCARIU, Mihai, (coord), *Istoria - o meditație asupra trecutului. Profesorului Vasile Cristian la a 65-a aniversare*, Editura Tipo Moldova, Iași, 2001, pp. 435-453.

E. Surse electronice

<http://www.asymetria.org>

<http://www.evz.ro>

<http://adxenopol.academiaromana-is.ro>

<https://commons.wikimedia.org>

<https://www.memorialulrevolutiei.ro>

<https://www.editura-memorialulrevolutiei1989.ro>

BANU, Florian, „Activitatea Casei de Administrare și Supraveghere a Bunurilor Inamice (1945-1947)”, în *Xenopolitana*, VII, 1999, 1-2, accesat în data de 18.06.2022, de la URL:

http://adxenopol.academiaromana-is.ro/xenopolitana/xeno_99_12/xeno_99_12_4.pdf,

Monitorul Oficial al României, accesat de la adresa URL:

https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Monitorul_Oficial

NEGRESCU-ȘUȚU, Radu, „ARLUS și bătrânii friguroși”, în *„Asymetria - revue roumaine de culture, critique et imagination”*, accesat în data de 20.11.2017, de la URL:

<http://www.asymetria.org//modules.php?name=News&file=article&sid=201>

OLTEANU, Cătălin, „Cum a fost sovietizată cultura și știința sub comuniști”, în *EVZ Special* din 6 decembrie 2015, accesat în data de 20.11.2017, de la URL:

<http://www.evz.ro/arlus-sau-cum-a-fost-sovietizata-cultura-si-stiinta-sub-comunisti-exclusiv-premium.html>

TĂNASIE, Loredana, „Aplicarea articolelor Convenției de Armistițiu pe teritoriul județului Timiș-Torontal (I)”, în *Memorial 1989*, 1 (11), 2013, accesat în data de 19.01.2019, de la URL:

[https://www.memorialulrevolutiei.ro/library/revista_11_www\(1\).pdf](https://www.memorialulrevolutiei.ro/library/revista_11_www(1).pdf)

Idem, „Aplicarea articolelor Convenției de Armistițiu pe teritoriul județului Timiș-Torontal (II)”, în *Memorial 1989*, 2 (12), 2013, accesat în data de 19.01.2019, de la URL:

<https://www.editura-memorialulrevolutiei1989.ro/wp-content/uploads/2016/05/buletin-12-noiembrie-18.pdf>

F. Periodice și presă

Monitorul Oficial, Partea I-a, Nr. 283/1944, Nr. 293/1944, Nr. 28/1945, Nr. 37/1945, Nr. 61/1945, Nr. 69/1945, Nr. 85/1945, Nr. 90/1945, Nr. 97/1945, Nr. 103/1945, Nr. 116/1945, Nr. 140/1945, Nr. 165/1945, Nr. 178/1945, Nr. 201/1945, Nr. 254/1945, Nr. 281/1945, Nr. 24/1946, Nr. 73/1946, Nr. 243/1946, Nr. 83/1947, Nr. 90/1947, Nr. 134/1947, Nr. 236/1947, Nr. 282/1947, Nr. 49/1948, Nr. 205/1948.

Sătmarul (Satu Mare), anul II, Nr. 553/1947, Nr. 557/1947, Nr. 563/1947, Nr. 578/1947, *Idem*, anul III, Nr. 433/1948, Nr. 458/1948, Nr. 467/1948, Nr. 471/1948, Nr. 476/1948, Nr. 705/1948, Nr. 715/1948.

Colț de țară (Baia Mare), anul II, Nr. 18/1947, Nr. 22/1947, Nr. 27/1947.

Idem, anul III, Nr. 69/1948, Nr. 74/1948, Nr. 80/1948, Nr. 94/1948, Nr. 97/1948, Nr. 99/1948.